

OPONENTSKÝ POSUDOK

na pedagogickú, publikačnú, vedecko-výskumnú a inú odbornú činnosť

doc. PaedDr. Zdeny Kráľovej, PhD.

Docentka Kráľová pôsobí pracovne ako pedagóg viacej ako 20 rokov, z toho vo vysokoškolskom prostredí presne 20 rokov. Svoje pôsobenie ako vysokoškolský učiteľ (odborný asistent) začala v roku 1997 na Filologickej fakulte UMB v Banskej Bystrici a neskôr (od roku 2004) sa už ako odborný asistent a docent venovala výlučne vzdelávaniu učiteľov na Fakulte humanitných vied Žilinskej univerzity, na Fakulte humanitných štúdií Univerzity Tomáše Bati v Zlíne (ČR) a napokon, od roku 2015, na Pedagogickej fakulte UKF v Nitre. Jej pedagogická činnosť je zameraná najmä na výučbu fonetiky a fonológie anglického jazyka, na kontrastívnu fonetiku (slovenčiny a angličtiny), na kognitívnu lingvistiku a na textovú analýzu. Uvedenú problematiku prednášala nielen na tých univerzitách, kde pôsobila, ale často ju pozývali prednášať aj na iných univerzitách doma i v zahraničí, a spracovávali ju vo svojich záverečných prácach aj jej študenti bakalárskeho a magisterského štúdia. Pri vypisovaní tém záverečných prác sa však nevyhýbala aj iným témam spojeným s výučbou anglického jazyka v školách. Spolu viedla 28 záverečných prác, ktoré študenti pod jej vedením aj úspešne obhájili. V ostatných rokoch vedie aj práce ŠVUOČ a venuje sa výchove doktorandov, a to nielen na Slovensku, ale aj v Českej republike. Aktuálne je členkou štyroch odborových komisií a školiteľkou doktorandského štúdia v ŠO 1.1.10 Odborová didaktika na PF UKF v Nitre, ŠO 2.1.29 Neslovanské jazyky a literatúry na FF UKF v Nitre a v ŠO 2.1.35 Cudzie jazyky a kultúry na FF PU v Prešove a v odbore Filológia: Anglický jazyk na FF OU v Ostrave. Záverečné práce študentov nielen vedie, ale ich aj oponuje. Svojím zodpovedným a erudovaným prístupom k práci a náročným prístupom ku študentom si vybudovala primeraný rešpekt a uznanie nielen zo strany študentov, ale aj zo strany kolegov na pracoviskách, kde pôsobila. Je možné preto konštatovať, že v jej osobe máme pred sebou skúseného, pedagogicky a odborne zdatného pedagóga, ktorý si počas svojho pôsobenia na vysokých školách zaslúžene vybudoval u svojich študentov a kolegov dobré meno a rešpekt.

Vo svojej publikačnej činnosti sa najmä v ostatnom desaťročí systematicky venuje otázkam výskumu cudzojazyčnej fónickej kompetencie, faktorom podmieňujúcim interlingválnu zvukovú interferenciu a cudzojazyčnej stiesnenosti (strachu). Prvou zo série monografických prác, v ktorých sa autorka venuje tejto problematike bola práca s názvom *Slovensko-anglická zvuková interferencia* (Žilina: ŽU, 2005). Ďalšia má názov *Faktory anglickej fónickej kompetencie* (Žilina: ŽU, 2009). Autorka v nej správne poukazuje na skutočnosť, že v didaktike cudzích jazykov sa už dlhodobejšie kladie dôraz na rozvoj komunikatívnych zručností žiakov, pričom výslovnosť je faktor prvoradého významu pri akusticko-auditívnom type komunikácie. V monografii preto ponúkla komplexný náhľad do problematiky zvukového systému slovenčiny a angličtiny a do interlingválnych a intralingválnych faktorov ovplyvňujúcich výslednú cudzojazyčnú fónickú kompetenciu a performanciu v anglickom jazyku. Detailnejší pohľad na výslovnosť vokálov anglického jazyka priniesla vo svojej ďalšej monografii *Kvalitatívna aproximácia v systéme slovenských a anglických krátkych*

vokálov (Ústí nad Labem: UJEP, 2010). Prezentovala v nej výsledky svojho výskumu zameraného na zistenie miery fónickej aproximácie kvality krátkych anglických vokálnych foném v anglickej rečovej performancii dospelých slovenských hovoriacich po cieleňom teoretickom metafonetickom vstupe zameranom na kontrastívnu analýzu anglického a slovenského segmentálneho systému. Išlo o porovnanie efektívnosti kontrastívneho a nekontrastívneho metafonetického vstupu vo vyučovaní anglickej fonetiky a fonológie v slovenskom vysokoškolskom prostredí. Výskum, ktorý autorka realizovala, potvrdil vyššiu efektívnosť kontrastívne zameraného metafonetického vstupu reflektovanú celkovou percipovanou úrovňou anglickej výslovnosti respondentov a stupňom zvukovej aproximácie k cieľovým formantovým hodnotám. Potvrdila sa tak všeobecne platná zákonitosť psychológie učenia sa, že uvedomením sa rozlišovacia schopnosť analyzátora podstatne zjemňuje a urýchľuje sa aj vytvorenie príslušného dynamického stereotypu a engramu v pamäti. Pokračovaním a doplnením pohľadu Zdeny Kráľovej na vnútrojazykové faktory a mimojazykové súvislosti zvukovej interferencie pri osvojovaní si anglického jazyka v školskom prostredí na Slovensku je jej monografia *Slovensko-anglická zvuková interferencia* (Žilina: ŽU, 2011). Názov je síce identický s prvou monografiou z tejto série publikácií, ale obsahovo sme tieto publikácie nemali možnosť porovnať, nakoľko nám bola daná k dispozícii len publikácia z roku 2011, ktorá je výstupom z projektu KEGA č. 985ŽU-4/2011. Cieľom uvedenej publikácie je inventarizácia aktív a pasív zvukovej interferencie, ale najmä hodnotenie komunikačnej relevantnosti výslovnostných chýb z pohľadu percipienta, ktorého rodným jazykom je angličtina. Výskum realizovaný v rámci uvedenej projektu bol pre autorku publikácie isto zaujímavou skúsenosťou, lebo aj napriek tomu, že sa jej podarilo identifikovať množstvo prípadov porušenia komunikácie z dôvodu rôznych javov (napr. nesprávny slovný prízvuk, poddiferencovanosť alebo naddiferencovanosť foném, a i.), zistila, že hodnotenie výslovnosti nositeľmi jazyka malo značne subjektívny charakter a výrazne ho ovplyvňovali najmä sociolingvistické faktory (pôvod a profesia). Pre väčšiu reliabilitu výskumu by preto dozaista malo význam hodnotiteľov výslovnosti z radov rodilých hovoriacich vyberať na základe vopred premyslených kritérií. Inauguranta by sa o problematických otázkach a poznatkoch z tohto výskumu mohla zmieniť v rámci rozpravy. Didakticky zaujímavou publikáciou je *Foreign Language Anxiety* (Nitra: UKF, 2016), ktorú možno považovať za prehľadovú prácu, ktorá na jednej strane prináša rad poznatkov z oblasti skúmania strachu a stiesnenosti pri používaní cudzieho jazyka a na druhej strane uvádza tiež návody a stratégie (vyučovacie a učebné), ako je možné tohto strachu a stiesnenosti sa zbaviť, ako je možné ich prekonať.

Okrem vyššie uvedených knižných publikácií je doc. Kráľová autorkou kapitol v dvoch zahraničných vedeckých monografiách (Katovice, 2007 a Brno, 2011) o aktuálnych aspektoch vyučovania cudzích jazykov a publikovala aj celý rad časopiseckých a zborníkových štúdií doma i v zahraničí a v plnej miere naplnila, v časopiseckých štúdiách (z ktorých 13 je evidovaných v databázach ISI WOK a Scopus) aj vysoko prekročila, kritériá, ktoré má Pedagogická fakulta v Nitre stanovené pre konanie na vymenúvanie profesorov. O závažnosti a prínosne jej publikovaných prác svedčí aj ten fakt, že je často citovanou autorkou; vykazuje viacej ako 100 citácií doma i v zahraničí, čím tiež vysoko prekročila stanovené kritériá pre konanie na vymenúvanie profesorov.

Vedecko-výskumná práca doc. Kráľovej je úzko prepojená s jej vyučovacou činnosťou a odrazila sa aj v jej najdôležitejších publikáciách. Ako pedagóg venujúci sa dlhodobu príprave učiteľov cudzích jazykov sa zamerala predovšetkým na riešenie projektov KEGA (5), z ktorých v jednom bola riešiteľkou, v troch zástupkyňou vedúceho projektu a v jednom vedúcou projektu. Podieľala sa tiež na riešení dvoch ESF projektov a dvoch inštitucionálnych projektov FPV ŽU v Žiline. Ako členka riešiteľského kolektívu participovala aj na riešení

medzinárodných projektov, a to projektu Leonardo da Vinci, ktorý sa venoval otázkam ďalšieho vzdelávania učiteľov, a projektu Tempus, ktorý bol zameraný na problematiku implementácie virtuálnych prístupov do integrácie výskumu a vzdelávania.

Svoje vedecké zameranie na otázky slovensko-anglickej porovnávacej fonetiky a fonológie so zameraním na špecifické problémy slovenských edukantov osvojujúcich si anglickú výslovnosť doc. Kráľová uplatnila aj ako školiteľka doktorandov. Dizertačné práce s uvedenou problematikou obhájili dvaja jej doktorandi: PhDr. Lenka Môcová (2014), Mgr. Rastislav Metruk (2015) a bola tiež školiteľkou-špecialistkou úspešne obhájeneho doktoranda Mgr. Michala Bodoríka (2015). Po dizertačnej skúške je Mgr. Daniela Sorádová a v príprave na dizertačnú skúšku Mgr. Gabriela Tanistráková. Okrem toho bola školiteľkou ešte ďalších dvoch úspešne obhájenej doktorandov - jednej z oblasti lingvistiky (Mgr. Eleny Júnovej, 2015) a druhej z oblasti interkultúrnych štúdií (Michaela Bakay-Záhorská, 2014), po dizertačnej skúške je aj jej doktorandka Mgr. Zuzana Šimková, ktorej téma dizertačnej práce je z oblasti bilingvizmu.

Potvrdením uznania vedeckej a pedagogickej práce doc. Kráľovej je aj jej bohatá expertízna a posudzovateľská činnosť a menovanie za vedeckého redaktora a zostavovateľa viacerých vedeckých a odborných publikácií. Za ocenenie jej práce možno považovať aj jej členstvo vo viacerých vedeckých a organizačných výboroch konferencií a členstvo v domácich i zahraničných redakčných radách vedeckých a odborných časopisov, ako napr. *Usta ad Albim Bohemica*, *Journal of Language and Cultural Education*, *Journal of Interdisciplinary Philology*, *Acta Humanica* a i. Doc. Kráľová je často prizývaná aj do komisií pre obhajoby dizertačných prác a do habilitačných komisií. V neposlednom rade treba vyzdvihnúť aj jej častú aktívnu účasť na domácich a zahraničných vedeckých konferenciách a iných odborných podujatiach a pozvané prednášky na domácich a zahraničných univerzitách.

Doterajšia pedagogická, publikačná, vedecko-výskumná a iná odborná a organizačná činnosť inaugurantky svedčí o tom, že Doc. Zdena Kráľová, PhD. je vyzretá komplexná osobnosť, ktorá v sebe integruje vysokoškolského pedagóga, vedca a organizátora. V jej osobe ide o akademického pracovníka, ktorý nielen splňa, ale vo viacerých aspektoch aj prekračuje, všetky kritériá a požiadavky zodpovedajúce profesijnému štandardu na **vymenovanie za profesora** v odbore 1.1.10 Odborová didaktika.

V Nitre, 12. 06. 2017